

školský časopis Základní školy a mateřské školy Proseč

Ilustrace na obálce: Adéla Stejskalová

prosinec 2023

ŠOTEK

*Hvězdný
advent*

**Adventní čas
Mikuláš**

Cukroví a jeho historie

Vánoční koncert

Veselý advent ve škole

Školní zoo

Hádej, kdo jsem?

Co se děje ve školní družině a v mateřské školce

Hvězdný advent

text: Ondřej Pešek

V sobotu 2. prosince proběhlo na náměstí v Proseči rozsvícení stroměčku. Před samotným rozsvícením se konala tradiční akce Hvězdný advent v Proseči. Na náměstí byly stánky s občerstvením nebo s různými výrobky, konala se zde představení Dřeváčku a Prosečánku a také zde byla stanoviště se zábavnými úkoly pro děti, kde jsme se malým návštěvníkům akce věnovali také my, redaktoři ŠOTKA. Na stanovištích mohly děti proběhnout slalom, vylovit si rybku nebo si namalovat vánoční ozdobu. V našem stánku si také bylo možné za dobrovolný příspěvek vybrat hezké výrobky ze školní družiny.

Když se všichni pobavili, občerstvili a nakoupili drobné vánoční dárky, konečně se rozsvítil stroměček. Přestože byla velká zima a v podstatě po celou dobu akce sněžilo, moc jsme si to užili a těšíme se na příští rok!

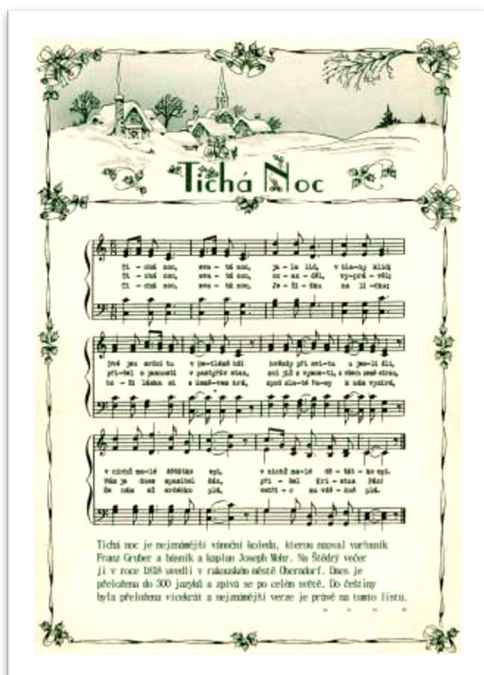

Adventní čas

text: Karolína
Marešová

Advent začíná každý rok první prosincovou nedělí a končí 24. prosince. Je to doba radostného očekávání příchodu Spasitele, duchovní přípravy na Vánoce, doba rozjímání a dobročinnosti. Dříve byla doba adventní zároveň dobou postu, kdy byly zakázány zábavy, svatby a hodování. Česká hudební tradice se může pochlubit výjimečným počtem kvalitních adventních písní.

Na adventním věnci jsou čtyři svíčky, první adventní neděli se zapálí jedna a nechá se chvíli hořet. Druhou nedělí se zapalují dvě, třetí nedělí tři a čtvrtou nedělí hoří všechny čtyři svíčky najednou. Jak se tyto svíčky jmenují? První svíčka má název Naděje (Svíce proroků), druhá Mír (Betlémská svíce), třetí Přátelství (Pastýřská svíce), čtvrtá Lásky (Andělská svíce).

Co se dělá na první adventní neděli?

Na první adventní neděli se zapaluje první fialová svíčka, tzv. Svíce proroků, která je památkou na proroky, jež předpověděli narození Ježíše Krista.

Co se dělá na druhou adventní neděli?

Na adventním věnci se zapaluje druhá adventní svíčka. Kromě předvánočního rozjímání je to i čas velkých příprav. Druhá adventní neděle se jinak nazývá také bronzová a podle tradic tento čas vyzývá k pokání. Na adventním věnci se zapaluje druhá svíce, která reprezentuje lásku.

S adventním obdobím je spojena celá řada lidových i moderních tradic. Mezi nejznámější tradice patří rozkrajování jablíček, lití olova, pouštění skořápek od ořechů, věšení jmelí na strop nebo na lustr a líbání pod ním, pečení vánočního cukroví, rozbalování dárků s rodinou nebo zdobení vánočního stromku. V mnoha rodinách je tradiční také tvoření adventního věnce.

Co se dělá na třetí adventní neděli?

Zapalujeme růžovou svíci. Vyjadřuje radost z blížícího se konce postního období a adventní období získává slavnostnější ráz. Všude vládne vánoční nálada, slavnostní výzdoba a rozsvícené vánoční stromky, trhy, svažené víno a tradiční sladkosti.

Co se dělá na čtvrtou adventní neděli?

Na čtvrtou adventní neděli zapalujeme poslední fialovou svíčku, která představuje mír a pokoj. Čtvrtá adventní neděle může připadnout na Štědrý den.

Mikuláš

text: Adéla Stejskalová

Už několik stovek let slavíme každý 5. prosinec jako svátek Mikuláše, který se svými čerty a anděly chodí za dětmi hodnými i zlobivými. A protože naše škola není výjimkou, také letos přišel do každé třídy nakouknout Mikuláš se svými pomocníky.

V každé třídě Mikuláš předčítal z knihy hříchů a že těch hříšníků málo nebylo! Děti mu musely říct básničku, zazpívat koledu či jakoukoli jinou písničku a za to byly obdarovány pytlíkem s drobnými sladkostmi, jablíčkem, oříšky a dřevěnou vánoční ozdobou. A někteří zasloužilí hříšníci i uhlí dostali ;o)

Cukroví a jeho historie

text: Simona Marková
Lucie Zvolánková

Tradice vánočního cukroví sahá až do 16. století. S touto tradicí nepřišli Křesťané, ale Pohané a trvá až dodnes. Vzhledem k dřívějším zvykům se cukroví peklo hlavně proto, že díky své tajemné schopnosti chránilo rodinu, zvířata, ale i dům před temnými silami. Na vánoční cukroví se váže celá řada rituálů, mýtů a pověr.

Jakou mělo tedy cukroví mocnou sílu? Lidé se kdysi domnívali, že je vánoční cukroví velmi mocné, proto si na něm dávali hodně záležet. Vykrajovali různá zvířátka, která symbolizovala zvířata ve chlívě, kolečka byla symbolem slunce a také z těsta tvořovali kuličky. Cukroví pak bylo věšeno na ovocné stromy, aby v příštím roce plodili ovoce, dále pak na domy, aby se v nich drželo štěstí a na chlěvy, aby zvířata prospívala. Zbylé cukroví se pak rozdalo mezi příbuzné.

A co taková vánočka? Je vlastně cukrovím? Dnes považujeme vánočku spíše za druh pečiva, ale dříve ji lidé opravdu považovali za vánoční cukroví. V 16. století, kdy vznikla, byla prvním cukrovím, které nebylo upečeno z medu. Ačkoliv vánočka vznikla už v 16. století, lidé si jí ve svých domácnostech začali péct až ve století osmnáctém. Tato pochoutka známa také jako ceplík, štedrovica, pletynka nebo čištrucle zůstala tradicí do dnes.

Vanilkové rohlíčky

Ingredience:

- 240 g hladké mouky
- 200 g másla
- 70 g cukru
- 100 g mletých vlašských oříšků

... a moučkový cukr s pravou vanilkou na obalení

Postup: Ze všech surovin zpracujte hladké a pevné těsto. Křehkému těstu na rohlíčky vyložené nesvědčí dlouhé zpracování. Když se do těsta podle receptu přidává studené máslo, stačí ho jenom rychle prsty spojit s dalšími ingrediencemi do kompaktní hmoty a dál už nehníst. Z těsta vytvořte váleček, zabalte ho do potravinářské fólie a nechte v chladu odležet alespoň dvě hodiny, klidně ale do druhého dne. Potom

z kousků vyválejte válečky a ohněte je do tvaru rohlíčků.

Doba pečení je v troubě vyhřáté na 180 stupňů asi 10–15 minut.

Po upečení rohlíčky nechte chvilku zchladnout a potom je ještě teplé obalujte

v moučkovém cukru s vanilkou.

Vánoční koncert

text: redakce

Ve čtvrtek 14. prosince zazpívali ve Společenském centru Sokolovna zpěváčci nejprve dopoledne svým spolužákům a odpoledne vystoupili pro veřejnost. Program zahájil sbor nejmenších dětí - žáčků první a druhé třídy pod vedením Mgr. Lenky Tomáškové. Žlutásci potěšili veselými písničkami se zimní tematikou a bylo poznat, že zpívají opravdu s radostí. Jako další se posluchačům předvedl Prosečánek. Sbor prvostupňových dětí pod vedením Mgr. Dagmary Smělé oslnil českými i cizojazyčnými vánočními písněmi, při kterých vynikly šikovné sólistky, jejichž zvonivé hlásky potěšily každého posluchače v sále. Na závěr vystoupil se svým hudebním pásmem sbor dětí z druhého stupně Červánek pod vedením Mgr. Jany Pavlovičové.

Děkujeme všem, kteří se jakkoli podíleli na přípravách!

Veselý advent ve škole

text: Eliška Nováková

Jen co začal advent, ve škole se začaly vyrábět adventní kalendáře. Každý si do něj mohl napsat, co chtěl, každá třída si vyrobila svůj vlastní kalendář. V naší šesté B jsou úkoly napsané na lístečkách v pytlíčku, ze kterého každý den losujeme. Podobně je to na 2. stupni ve všech ostatních třídách.

Adventní úkoly jsou rozličné, ale hlavně zábavné. I když není plnění těchto úkolů povinné, většina z nás je plní dobrovolně a ráda!

A tak někteří přišli do školy s kufrem, převlečení za babičky a dědy nebo pro změnu zase za agenty. Některé třídy musely mluvit celý den ve verších, dorazit do školy ve společenském oblečení nebo se oháknout jako v devadesátkách. Kdo ví, jaká překvapení nás do konce letošního roku ještě čekají?

Školní zoo

text: Eliška Nováková

a redakce

Lupenitky

Ve škole chováme také lupenitky.

Děti je pojmenovaly Zelení Lupínci. Svým vzhledem totiž dokonale napodobují listy.

Lupenitky patří do řádu strašilek a čeledi lupenitek.

Našly se od Indie přes Čínu až do Nové Guiney.

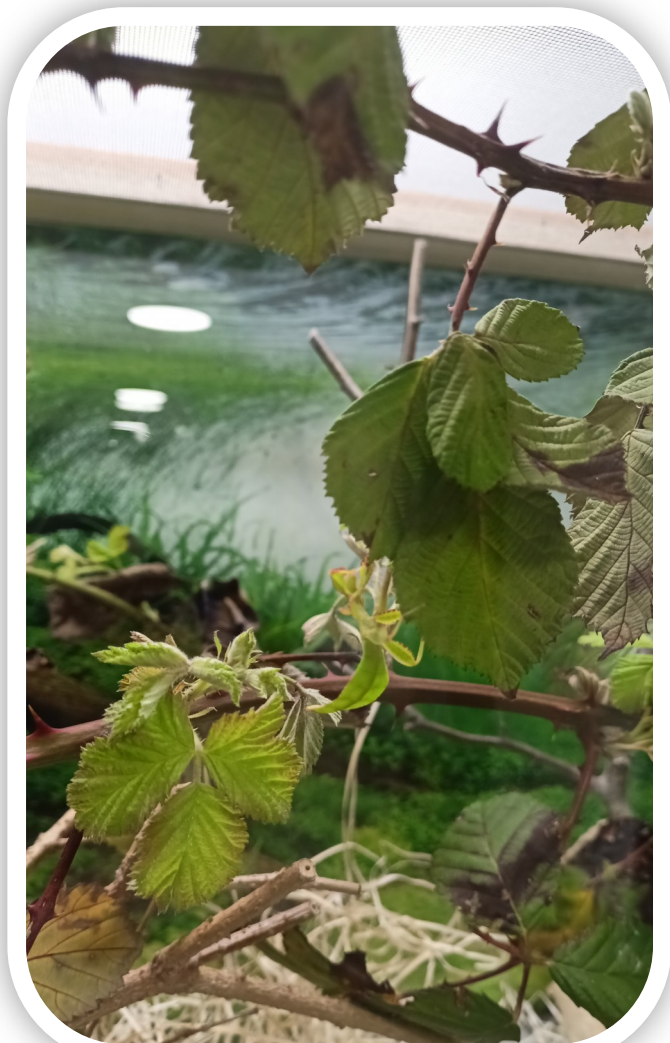
Lupenitky, tak jako všechny ostatní druhy strašilek, jsou býložravé. Požírají listí různých tropických rostlin. V běžném chovu lze tento druh potravy nahradit listy dubu nebo ostružiníku.

Samice lupenitky naklade za svůj život asi 80 až 120 vajíček. Miminka lupenitek se líhnou přibližně po půl roce, jak se dozvíte v článku níže.

V teráriu jich mezi spoustou zelených rostlin a máme mnoho.

Zajímavostí je, že lupenitky dokážou třením prvních článků tykadél vydávat jemný vrzavý zvuk. Zajímavé je také to, že než dospějí, šestkrát se svlékají.

Dokonce se nám podařilo odchovat nymfy. Během měsíce května a června začala ta největší lupenitka klást vajíčka. Ty jsme odebrali a vložili do insektária. Protože se blížily letní prázdniny a vajíčka potřebují každodenní péči, správnou teplotu a vlhkost, vzala si je domů jedna z žaček a pečlivě se o ně starala. V polovině listopadu se z vajíček začaly postupně líhnout nymfy. Ty se rodí hnědé s bílým žiháním a během několika dnů se zbarvují do zelena.

Hádej, kdo jsem?

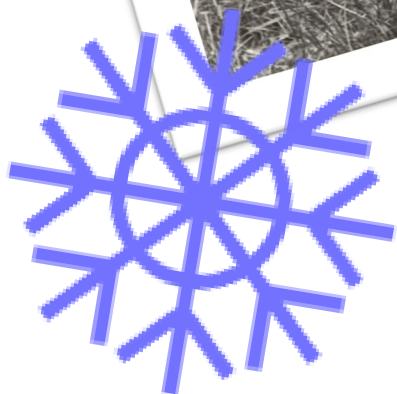
text: redakce

**Milí čtenáři,
je tu třetí kolo ;o)**

A kdo byl vlastně holčička z prvního kola? No přece naše ze všech ředitelk nejmilejší paní ředitelka Romana Pešková!

Dnes dejte pozor, je tu změna, je to chlapeček... Pokud si myslíte, že jste poznali, napište nám to spolu se svým jménem e-mailem na adresu redakce:

sotek@zsprosec.cz.

Co se děje ve školní družině

text: redakce

Ve školní družině jsme si v prosinci především užívali sněh na svahu vedle školy. Začátkem prosince se

děti pustily do výroby čertovských dekorací. Krásnými obrázky vyzdobily chodbu na prvním stupni.

Co se děje v mateřské školce

text: MŠ

Zdobení stromčků

V pátek 1. prosince měly děti napilno. Začal advent, a tak bylo na čase ustrojit vánoční stromek. Ale pozor, ne jeden, ale hned dva! Jeden u pečovatelského domu a druhý na zahradě MŠ. A aby to měly děti ještě složitější, musely si vánoční ozdoby napřed vyrobit. To se povedlo a tak už zbývalo jen vrhnout se na zdobení. U pečovatelského domu jsme si k dobré vánoční náladě zaspívali i zatancovali a také jsme předali drobné dárečky pro klienty domu, kteří celé akci přihlíželi. Poté jsme se už přesunuli na zahradu MŠ, kde jsme ozdobili školní stromek a protože napadl první sníh, užili jsme si i sněhové hrátky.

Adventní čas v MŠ

První zapálená svíčka na adventním věnci prozradila, že opět po roce přicházejí Vánoce. Vánočně vyzdobené třídy, ustrojené stromčky, překvapení v adventním kalendáři, jmelí, krájení jablíček, cukroví atd. - to vše patří k vánočním tradicím, které si v těchto dnech připomínáme.

Mikulášská nadílka

V úterý 5. prosince jsme netrpělivě očekávali příchod Mikuláše. Děti nenechaly nic náhodě a připravily si pro Mikuláše různé písničky a básničky - co kdyby přece jen přišel i čert! To se ale nestalo, a tak se děti mohly radovat z mikulášské nadílky.

Srdečně Vás zveme na koncert
Náhodného seskupení

**NA
ZIVO**

**26. prosince
2023**

14 hodin

Proseč

Kostel sv. Mikuláše

vstupné dobrovolné

Ženský pěvecký sbor

DUHA

**Vás srdečně zve
na**

VÁNOČNÍ KOLEDOVÁNÍ

čtvrtek 21.12.2023

od 17 hodin

na hale 2. stupně ZŠ Proseč

Tisk tohoto čísla ŠOTKA finančně zajistila společnost GRANITA Lomy s.r.o., jejímž hlavním předmětem podnikání je těžba, úprava a prodej kameniva. Společnost GRANITA Lomy s.r.o. zaujímá výraznou pozici ve výrobě drceného kameniva v Pardubickém kraji.

Za tuto podporu společnosti GRANITA s.r.o. velmi děkujeme!